

Η ελευθερία και η ανεξαρτησία των μέσων ενημέρωσης στην Ελλάδα: Αξιολόγηση και προτάσεις πολιτικής

*Επανεξετάζοντας τις Πολιτικές για τα Μέσα Ενημέρωσης στην Ευρώπη: Η Αξία των
Ελεύθερων και Ανεξάρτητων Μέσων Ενημέρωσης και η Επανάκτησή τους στις
Σύγχρονες Δημοκρατικές Κοινωνίες (MEDIADDEM)*

Ελληνικό Ίδρυμα Ευρωπαϊκής και Εξωτερικής Πολιτικής

Αθήνα, 11 Δεκεμβρίου 2012

- ↳ **Διάρκεια:** Απρίλιος 2010-Μάρτιος 2013
- ↳ **Χρηματοδότηση:** Έβδομο Πρόγραμμα Πλαίσιο για την Έρευνα και την Τεχνολογική Ανάπτυξη
- ↳ **Μελέτη:**
  - ➔ Του ρυθμιστικού πλαισίου για τα «παραδοσιακά» και τα «νέα» μέσα ενημέρωσης σε 14 χώρες (Βέλγιο, Βουλγαρία, Κροατία, Δανία, Εσθονία, Φιλανδία, Ελλάδα, Γερμανία, Ιταλία, Ρουμανία, Σλοβακία, Ισπανία, Τουρκία, Μεγάλη Βρετανία)
  - ➔ Των διαδικασιών διαμόρφωσης πολιτικής
  - ➔ Των διαδικασιών εφαρμογής των κανόνων που υιοθετούνται
  - ➔ Των φορέων που συμμετέχουν στις διαδικασίες αυτές
  - ➔ Την επιρροή που ασκείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση και το Συμβούλιο της Ευρώπης
- ↳ **Στόχος:**
  - ➔ Ο προσδιορισμός των παραγόντων που προωθούν ή αντίθετα εμποδίζουν τη διαμόρφωση πολιτικής για την προστασία της ελευθερίας και της ανεξαρτησίας των μέσων ενημέρωσης
  - ➔ Ο προσδιορισμός των ρυθμιστικών επιλογών και των εργαλείων πολιτικής που προωθούν «ελεύθερα» και «ανεξάρτητα» μέσα ενημέρωσης.

Η ομάδα του προγράμματος

- 📌 Βέλγιο: Université Libre de Bruxelles (ULB)
- 📌 Βουλγαρία: Centre for Liberal Strategies (CLS)
- 📌 Κροατία: Institute for International Relations (IMO)
- 📌 Δανία: University of Copenhagen (UCPH)
- 📌 Εσθονία: University of Tartu (UT)
- 📌 Φινλανδία: University of Jyväskylä (JYU)
- 📌 Γερμανία: University of Bielefeld (UNIBI)
- 📌 Ελλάδα: Ελληνικό Ίδρυμα Ευρωπαϊκής & Εξωτερικής Πολιτικής (ΕΛΙΑΜΕΠ)
- 📌 Ιταλία: European University Institute (EUI)
- 📌 Ρουμανία: Hertie School of Governance (HERTIE)
- 📌 Σλοβακία: School of Communication and Media (SKAMBA)
- 📌 Ισπανία: University of Castilla-La Mancha (UCLM)
- 📌 Τουρκία: Turkish Economic and Social Studies Foundation (TESEV)
- 📌 Μεγάλη Βρετανία: University of Edinburgh (UEDIN)

Ερωτήματα και μεθοδολογία

- ➔ Πώς σχεδιάζονται και εφαρμόζονται οι πολιτικές για τα μέσα ενημέρωσης;
- ➔ Ποιοι παράγοντες επηρεάζουν τις σχετικές διαδικασίες;
- ➔ Πώς πρέπει να κατανοήσουμε τις έννοιες «ελευθερία» και «ανεξαρτησία» των μέσων ενημέρωσης;
- ➔ Ποιο είναι το ρυθμιστικό μοντέλο και ποιες οι διαδικασίες υιοθέτησης και εφαρμογής κανόνων που δύνανται να συμβάλουν στην προστασία ελεύθερων και ανεξάρτητων υπηρεσιών ενημέρωσης και πληροφόρησης;
  - ⇒ Μελέτη του ρυθμιστικού πλαισίου και των διαδικασιών διαμόρφωσης και εφαρμογής του
    - ⇒ Αύξηση του αριθμού:
      - ⇒ των φορέων
      - ⇒ των κέντρων αποφάσεων
      - ⇒ των διαδικασιών.

Στάδια του προγράμματος και πηγές

- 📌 1^ο στάδιο (Οκτώβριος 2010)
  - ➔ Καταγραφή του υπάρχοντος πλαισίου και θεωρητικό υπόβαθρο
- 📌 2^ο στάδιο (Δεκέμβριος 2011)
  - ➔ Εμπειρική έρευνα
- 📌 3^ο στάδιο (Ιούλιος 2012)
  - ➔ Συγκριτική ανάλυση
- 📌 4^ο στάδιο (Σεπτέμβριος 2012)
  - ➔ Διατύπωση προτάσεων πολιτικής
- 📌 Πηγές:
  - ➔ Βιβλιογραφία
  - ➔ Νομοθετικά κείμενα
  - ➔ Πρακτικά κοινοβουλευτικών συνεδριάσεων και εκθέσεις πεπραγμένων
  - ➔ Άρθρα από τον τύπο
  - ➔ Δικαστικές αποφάσεις και αποφάσεις των ανεξάρτητων αρχών
  - ➔ Συνεντεύξεις

Η ελευθερία και η ανεξαρτησία των μέσων ενημέρωσης

- 📌 Ελευθερία της έκφρασης και της πληροφόρησης (άρθρο 10 ΕΣΔΑ)
- 📌 ΕΔΑΔ: Η ελευθεροτυπία απαγορεύει και παράλληλα απαιτεί την κρατική παρέμβαση.
- 📌 Άρθρο 10(2) ΕΣΔΑ: Η ελευθερία της έκφρασης δεν είναι απόλυτη.
- 📌 Τα μέσα ενημέρωσης υπόκεινται σε διάφορες «σχέσεις εξάρτησης» που δύνανται να έχουν επιπτώσεις στη συντακτική τους ελευθερία.
- 📌 «Πιέσεις» από:
  - ➔ Το καθεστώς της ιδιοκτησίας
  - ➔ Την ανάγκη χρηματοδότησης
  - ➔ Την ανάγκη πρόσβασης σε πληροφορίες
  - ➔ Νομοθετικούς περιορισμούς
- 📌 Διαδίκτυο:
  - ➔ Διαφοροποίηση των «πιέσεων» ανάλογα με το είδος της διαδικτυακής υπηρεσίας ενημέρωσης
  - ➔ Δημιουργία νέων σχέσεων εξάρτησης (intermediaries)
- 📌 Ορισμός εργασίας:
  - ➔ Ένα μέσο ενημέρωσης είναι ανεξάρτητο όταν είναι σε θέση να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις που πρέπει ή οφείλει να πληροί σε μια δημοκρατική κοινωνία και κυρίως όταν λειτουργεί με τρόπο που εξασφαλίζει την παροχή ακριβούς και ισορροπημένης πληροφόρησης και προωθεί το δημόσιο διάλογο.

Τομείς που χρήζουν προσοχής

- ↳ Διαδικασίες χάραξης πολιτικής
- ↳ Βαθμός συμμόρφωσης με τα διεθνή πρότυπα
- ↳ Πολιτικές πιέσεις
- ↳ Θεσμικό πλαίσιο στην εποχή της σύγκλισης
- ↳ Ισορροπία μεταξύ δημόσιων και ιδιωτικών μέσων
- ↳ Πιέσεις από το ιδιοκτησιακό καθεστώς και τα επιχειρηματικά συμφέροντα
- ↳ Ποιότητα της δημοσιογραφίας και προώθηση της εκπαίδευσης στα μέσα ενημέρωσης

Περισσότερες πληροφορίες

- 📌 Ιστοσελίδα του προγράμματος: www.mediadem.eliamep.gr
- 📌 Ευρήματα του προγράμματος: <http://www.mediadem.eliamep.gr/findings/>